

Bibliobank
R.I.V.O.N.

Bibl. Staatsbosbeheer Rivon

M A A R T 1941.

KRUIFNIEUWS

3e Jaargang No. 4.

ORG A A N V A N D E N.J.N. S O C I O L O G E N - G R O E P .

REDACTEUR: Guus Roskam, Admiralengracht 257 III Amsterdam-W

ADMINISTRATEUR: Gerrit Harmsen, Haarlemmerdijk 28 hs,
Amsterdam-C

CRONYCK UIT HET OPNAMELOZE TIJDPERK.

Het was in de jaren, waarin de N.J.N.-ers en de mensen over andere dingen plachten te kibbelen dan nu, dat we Gorssel het laatst zagen. De sjokgroep verkeerde nog in een embryonale toestand, en de sociologie droeg nog de bekoring van al wat jong (en dus nieuw) is.

In die lang vervlogen jaren vierden vele juichend het feest van de uiterste dinstinctie, maar tevens werd de drang naar het systematische (systematiek, een vermeend oplosmiddel voor alle levensraadselen) uitgeleefd, en in de ochtendnevel, welke de dageraad van het klare sociologie-begrijpen vergezelde, werden er opnamen gepleegd, veelal in een onverantwoord tempo.

Edoch, geen kwaad hierover, ook het kind leert slechts rekenen (O opperste aller maatschappelijke deugden!) na het torment van de tafels van vermenigvuldiging. Dit verklaart deze collectivistische expressie van den allerindividueelste emotie. Al was het niet aan de "hand" van dikke handleidingen, zoals onze onvolprezen bron van alle weten, onze unieke algemene uitgave, of naar aanleiding van gezellige gebeurtenissen, we "deden" aan sociologie, zoals het hele mensdom aan iets "doet". We deden aan sociologie onder de bekoring en ter wille van de gratie van het geordende, anderzijds onder de invloed van ons nu alom bewierookt Enakskind onder de sjokkers: de Eerste der Mohikanen, laat ons vurig hopen niet de laatste! De gril (Of was het de sleur?) van een districtsleider dreef ons naar de mouwen van de Ijsel, naar het ingetogen Gorssel, naar de exotisch betoverende J.H., betoverend

door het genot van het ongewone; een onverwoestbaar, onwrikbaar, en tevens onvergetelijk Noors jachtslot, een waardig vertegenwoordiger van het zo uitermate sympathieke Skandi-naafse land.....

De Ravenswaarden, de hangende tuinende van de IJdel, zullen ook nu weer de dreven zijn, waar we onze hemelhoog juichende levensvreugd zullen vastleggen in onvergetelijke schone opnamen.

De uitgestrekte waarden (de naam zegt het reeds al) zijn een heerlijk toevluchtsoord voor vele Zuidelijke planten; ook voor hen is het een vruchtbare paaiplaats. Wat is namelijk het geval: de rivier treedt regelmatig buiten de oevers, en laat zegenend een dun laagje klei achter, dat vooral op de gunstig gelegen hellingen en glooiingen een uitverkoren standplaats vormt voor de "rivierplanten", of beter voor de zgn. continen-tale soorten, die zich hier op de beste plekjes nestelen, de lievelingetjes van de binnenlandse sjokkers. Honni soit qui mal y pense.....

Op de allerbeste plaatsen, dus vooral op de hellingen van de zomerkade, voorzover deze Zuid geëxponeerd liggen, heeft zich met andere woorden de Dijkbeemd in volle glorie ontwikkeld. Deze Dijkbeemd, of associatie van *Medicago falcata* en *Avena pubescens* de Leeuy 1936, valt in de tijd, dat we hier rond zullen zwerven, op door het oog strelende geel van de sleutelbloemen, en de blauwe trossen van de Liggende Ereprijs. Merkwaardig is het, dat langs de hele benedenloop van de IJsel dit gezelschap veel mooier ontwikkeld is dan waar in Nederland ook. Slecht de vogelshoek evenaart dit continen-tale lustoord in rijkdom aan soorten en in ontwikkeling. Bijna alle kensoorten van de Dijkbeemd zullen we in Gorssel vinden, meestal niet bloeiend, maar toch duidelijk herkenbaar: Sikkelklaver, Cypreswolfsmelk, Liggende Ereprijs, Voorjaarszegge, Kleine Ruit, Cichorei (O! toeverlaat in lange avonden) Kruisbladwalstro, Averuit, Voorjaarsganzerik, etc. In Wapenvelde hebben we genoten van het zomeraan zien van dit gezelschap, daar vonden we metershoge Knikkende Distels, velden blauw van de Salies, en andere communale verrukking opwekkende natuurphaenomenen. In het Gorsselse zal de invloed van de grote getallen een aandeel nemen in de oogst van collec-

tieve verrukkingen. Daar is het mogelijk in April op een oppervlakte van een enkele vierkante meter een soortenlijst van veertig tot vijftig te verkrijgen. Voor de bezoekers van Gorssel zal het een ware verkwikking zijn, weer eens zélf fantastische cijfers aan de werkelijkheid te kunnen toetsen.

De weilanden zelf zijn glanshaverweiden (*Arrhenateretum elatior* Scherrer 1925), badend in een Pinksterbloemenzee, die we op de flauwe hellingen langzaam zien overgaan in de Dijkbeemd. Geleidelijk met het dalen van de grondwaterspiegel, en met het groter worden van de hellingshoek, kunnen we de Dijkbeemdsorten in getal zien toenemen.

Het zijn juist die hellingen, die zich uitstekend lenen tot het maken van een opname, ze zijn heerlijk zacht, als de zon schijnt behaaglijk warm bovendien, terwijl het sensuele luiheids verlangen, dat zo karakteristiek voor opnames schijnt te zijn, door de gloed van heerlijke, geurende planten ten volle bevredigd wordt. De grote meester uit Weenen zou hierover veel interessants hebben kunnen vertellen! Minder behaaglijk, doch de geest, de hogere driften strelend, zijn de waterplantgezelschappen; onbehaaglijk door het natkoude, maar strelend door het uitzonderlijke van hun karakter. Het Rietgrasgezelschap (*Phalaridetum arundinaceae*) namelijk, vormt ook hier kilometers lange stroken op de grens van water en land. Dood is de aanblik van dit gezelschap in het voorjaar, dood door de armzalige gele rietgraspluimen, dood door het kale van de ondergrond. Van Zwitserland af vergezelt deze associatie de Rijn en zijn discipelen, bijna onveranderlijk in zijn eenvoud.

In vroegere tijden, voor de mens zijn beschavingslittens alom had achtergelaten, in deze jaren, toen de Germanen het noodzakelijk achtten met houtvloten de Rijn af te zakken, moet dit uiterwaardenlandschap een verrukkelijk mozaïk van struikgewas en sappige weiden geweest zijn, waar grote zoogdieren hun paden hadden om te gaan drinken van het toen nog schone Rijnwater. Van dat struikgewas kennen we nu nog enkele povere resten in de vorm van Meidoornheggen en uiterwaardgrienden. Deze laatsten zullen we niet zien, ze zijn in ons land bijna verdwenen, maar heggen zijn er nog wel. Snuggere

snuffelaars, die ook een steentje willen bijdragen tot de opbouw van ons land, probereh uit de tegenwoordige samenstelling van de heggenflora op te maken, hoe vroeger deze bosjes er uit gezien hebben. Ze vertonen een plantengroei die sterk doet denken aan die van het sjokkersparadepaard: het Wiken-Haagbeukenbos. Of dit rivierbos, dat we o.a. aan de Grebbe beroemd ontwikkeld weten, inderdaad een E.H.-bos geweest is, is nog niet uitgemaakt, en of de mogelijkheid bestaat, om dit alsnog uit te maken, is ons onbekend. Daar ook de grote heren kibbelen moeten, zullen we dit speciale geval liever aan hen overlaten. Of het geven van namen in dit geval over het mooie beslist, zullen we hen evenmin bestrijden. Heggerank, Agrimonie en Kruisbladwalstro mengen zich vrolijk tussen Koekoeksbloem en Maagdepalm, die met haar diepblauwe bloemen overigens op zeer onmaagdelijke wijze pronkt, terwijl het niet naar muskus riekende Muskuskruid in zoverre als kruid fungeert, dat vele het pittige van dit Bos juist door deze kubusdrager zullen proeven.

Wel is waar komen echte E.H.-bossen ook in de omgeving van Gorsnel voor, maar daar komen we niet aan toe, daar ons de tijd zal ontbreken, dezelfde tijd, die (O! geniale Einstein) ons belet, dit artikel te maken tot een product van schier encyclopaedische kennis en burger-deugdelijke volledighedsdrang.

Nogmaals: Schande over hem, die er kwaad van denkt!

Jules van Ostrom.

Frans Stafleu.

RECTIFICATIES: Het vorige No van Kruipnieuws was No 3 in plaats van 5! Verder was de datum van het weekend in Havelte foutievelijk opgegeven als 7/8 Juni, Dit moet, volgens afspraak te Garderen, zijn: 14/15 Juni.

Lijst van namen, door de Sjokgroep aan Lichenen gegeven, en van oude volksnamen:

Baardmos	<i>Usnea barbata</i>	Volksnaam
Hiervan onderscheiden we:		
Hoornig Baardmos.	<i>U. barb. var. ceratina.</i>	Sjoknaam.
Gekamd Baardmos.	<i>U. barb. var. florida.</i>	id.
Gewoon Baardmos.	<i>U. barb. var. dasypoga.</i>	id.
Ruig Baardmos.	<i>U. barb. var. hirta.</i>	id.
Wodansbaard.	<i>U. barb. var. plicata.</i>	id.
Rendiermos.	<i>Cladonia rangiferina.</i>	Volksnaam.
Hiervan heten de variëteiten:		
Gewoon Rendiermos	<i>Clad. impexa.</i>	Volksnaam.
Zacht Rendiermos.	<i>Clad. mitis.</i>	Sjoknaam.
Bosrendiermos.	<i>Clad. sylvatica.</i>	Volksnaam.
Gevorkt Bekermos.	<i>Clad. furcata.</i>	begin 19e eeuw.
Zwartpuntig Bekermos	<i>Clad. uncialis.</i>	id.
Slank Heidestaartje.	<i>Clad. gracilis.</i>	Sjoknaam.
Gedegeneerd		
Heidestaartje.	<i>Clad. degenerans.</i>	id.
Groen Bekermos.	<i>Clad. pyxidata coll.</i>	Volksnaam.
Melig Heidestaartje.	<i>Clad. fimbriata coll.</i>	N.J.N.naam.
Etage-bekermos.	<i>Clad. verticillata.</i>	Sjoknaam.
Rood Bekermos.	<i>Clad. coccifera.</i>	Volksnaam.
Mager Bekermos.	<i>Clad. Floerkiana.</i>	Begin 19e eeuw.
Grijs Bekermos. of:	<i>Clad. foliosa var.</i>	
Bruin Bekermos.	<i>alcicornis.</i>	N.J.N.naam.
Eland-geweimos.	<i>Ramalina fraxinea.</i>	Sjoknaam.
Herten-geweimos.	<i>R. populina=fastigiata.</i>	id.
Gevlekt takmos.	<i>R. farinacea.</i>	Volksnaam.
Gewoon Takmos.	<i>R. calicaris. var.</i>	
	<i>canaliculata.</i>	id.
Pletmos.	<i>Evernia prunastri.</i>	N.J.N.naam.
Purper Pletmos.	<i>E. furfuracea.</i>	id.
Ijslands mos.	<i>Cetraria. Islandica.</i>	Volksnaam.
Kraakloof.	<i>Cetr. aculeata.</i>	N.J.N.naam.
Blauw Kraakloof.	<i>Cetr. glauca.</i>	oude naam.
Vernismos.	<i>Platysma saepincola cf.</i>	Sjoknaam.
Boerekoolmos.	<i>Pl. glaucum.</i>	id.
Leermos-Lappenmos.	<i>Peltigera canina.</i>	Volksnamen.

Vingerleermos.	<i>Pelt. polydactyla.</i>	
Bladtinmos.	<i>Parmelia cf. tiliacea</i> of <i>Berreri.</i>	Sjoknaam.
Azuurmos.	<i>Parm. saxatilis.</i>	id.
Schorsmos.	<i>Parm. physodes.</i>	Volksnaam.
Stofschorsmos.	<i>Parm. phys. var. labrosa.</i>	Sjoknaam.
Vergietschorsmos.	<i>Parm. phys. met byzondere</i> <i>sporevormingen.</i>	Sjoknaam.
Zwavel-Schildmos.	<i>Parm. caperata.</i>	Oude naam.
Grootvrucht-Schild	<i>Parm. acetabulum.</i>	id.
Olijfmos (mos.	<i>Parm. olivacea. coll.</i>	Sjoknaam.
Glanzend Olijfmos.	<i>Parm. prolixa.</i>	id.
Gewimperd Schildmos.	<i>Anaptychia ciliaris.</i>	Oude naam.
Stervormig Schild-	<i>Physcia ascendens</i> mos. (<i>-stellaris</i>).	id.
Donker Schildmos.	<i>Physcia obscura.</i>	id.
Witbedauwd Schild-		
mos.	<i>Physcia pulverulenta.</i>	id.
Geel Schildmos of		
Muurmos.	<i>Xanthoria parietina.</i>	id.
Sneeuwmos.	<i>Pertusaria amara.</i>	Sjoknaam.
Groen Schotelmos.	<i>Lecanora varia.</i>	Oude naam.
Zwart Schotelmos.	<i>Lec. atra.</i>	Sjoknaam.
Bruin Schotelmos.	<i>Lec. subfusca.</i>	id.
Wit Schijfmos.	<i>Placodium canescens.</i>	Volksnaam.
Donker Kleurschild.	<i>Biatora uliginosa.</i>	id.
Schriftmos.	<i>Graphis scripta.</i>	id.
Hiëroglypenmos.	<i>Opegrapha-soorten.</i>	Sjoknaam.

In bovenstaande lijst zijn een aantal namen gegeven, echter is er wel op te letten, dat sommige ervan nooit burgerrecht zullen verkrijgen; ze zijn alleen opgenomen, omdat er wel over wordt gesproken, en je dan de Latijnse naam kunt opsnorren. Van belang is het, steeds de Volksnamen voor te laten gaan!

Naar aanleiding van het verslag over de Korstmosjes van Garderen bleek het wenselijk, daarbij enige tekeningen te geven die zij, die er waren, kunnen gebruiken ter illustratie van hun enthousiaste verhalen. (Fig, 1, 2, 4, 5, zijn uit Lindau.)

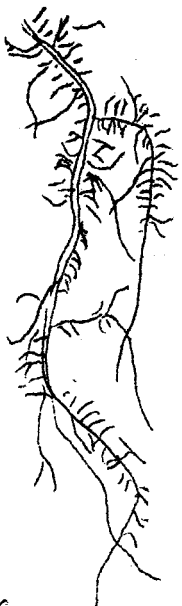

fig. 1
Uvea drasypoga.
Gewoon Baardmos.

fig. 2. "Zonnetje" van
Gekand Baardmos.
Apotheciën van
Lisnea florida.

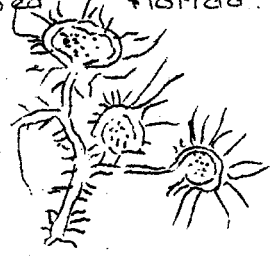

fig. 3. Rutenmos.
een Graphidacee.

fig. 4.

Baarkhodmos.
Platysma glaucum.

fig. 5.
Kanaal-
mos.
Barnetia acetabulum.
jong: $CuSO_4$ - blauw.
ouder-nat: helder groen -
dijfbruin.
ouder-droog: groengrijs -
bronskleurig.
zeer oud: grijsbruin.

Fig 1, 2, 4 en 5
gegapt van
Lindau.

MEDEDELINGEN:Voorzitter: Johan Dijk, Meester Cornelisstraat 44rd Haarlem.Secretaris-Penningmeester: Herman Passchier, Gijsbrecht van Amstellaan 17 Zeist. Postgiron. 369010.Redacteur: Guus Roskam, Admiralengracht 257 III A'dam-West.Administrateur: Gerrit Harmsen, Haarlemmerdijk 28 hs A'dam-C-Kader:

Zo presenteren we jullie dan hierbij ons kader; kader, waarmee we voorbijgaan aan alles, wat er mee in de bond is uitgehaald en hoe zielig er met dit apparaat ook is gesold. De opzet is deze: om het groepswerk te stimuleren hebben we in diverse delen van ons land "leiders" neergepoot, die tot taak krijgen, zich met de leden te bemoeien, en ze verder te helpen op Planten-sociologisch gebied, om ze in te wijden in de kunst van opname's maken, en om ze bepaalde onderdelen te laten bestuderen. Het zijn: Johan Dijk-Haarlem met Noord-Holland.
 Gerrit Harmsen)
 Guus Roskam) - Amsterdam met omgeving.
 Felix van Oosten-Den Haag met Zuid-Holland.
 Han Alta-Bilthoven en "Centrum des lands".
 Herman Passchier-Zeist met Noorden en Oosten
 des lands en alle overigen.

Behalve deze werkzaamheden, die de hele werkgroep direct aangaan, zullen er verschillende leden uitgenodigd worden, deel uit te maken van "het kader". De kaderleden bestuderen literatuur, bestuderen een bepaald onderdeel van de planten-sociologie, maken opname's en tabellen en worden dus zo natuurhistorisch voorbereid tot candidaat-bestuurslid. Bij een eventuele mutatie kan dus steeds een verantwoorde keuze gedaan worden. De organisatie van een en ander is zo goed als beëindigd terwijl binnenkort aangevangen zal worden met de verwerkelijking van al deze plannen. Je hoort er meer van!

Prof Jordan (op een lezing te Amsterdam):

"We geven iets een naam, als we niet weten, wat het is".

PLANTENSOCIOLOGIE.

Ook de tweede druk is uitverkocht!!! De auteurs zullen nu eerst trachten, een uitgever te vinden voor hun geesteskind, waardoor de studie der plantensociologie nog grotere kans op uitbreiding heeft; mocht dit niet lukken, dan verschijnt een derde druk, gewijzigd naar de laatste inzichten.

Plantensociologie II.

De voorbereidingen verkeren in een ver gevorderd stadium. Het ontwerp is klaar, dus verschijnt dit deel binnen afzienbare tijd!

Weekens:

29/30 Maart: Weekend in Apeldoorn. Daar de J.H. Gorssel niet beschikbaar is, zullen we in Apeldoorn overnachten, maar de excursie zal naar Gorssel gaan. Deelnemers geven zich op indien enigzins mogelijk voor ~~27 Maart~~ bij Herman *2 April*. Deze aankondiging en tevens verschijning van dit Kruipnieuws zijn zo laat tengevolge van de langdurige onzekerheid over 't beschikbaar zijn van Gorssel. De prijs zal f 0,60 bedragen, verder meenemen: 3 broodmaaltijden, en slaapzak, en alle overige nuttige dingen.

10/11 Mei: Weekend in Den Haag (J.H. Scheveningen). Opgeven voor 3 Mei bij Herman Passchier, prijs weer f 0.60, en meenemen dezelfde zaken, als voor Apeldoorn.

Het behoeft geen nadere propaganda: Gorssel in het voorjaar is iets kostelijks ("Vanwege al die Districtskampen"), en Den Haag, half Mei: Denk eens aan al die pracht in de duinen dan! We zijn ervan overtuigd, dat jullie de buitengewone kwaliteit van onze voorjaarsweekends zult weten te waarderen! Tot daar dus!!

Donaties:

Van Dr. W.C. de Leeuw te Leiden ontvingen we een donatie van f 5.- en van Dr. Jac.P.Thijssen een donatie van f 10.- We willen hier nog eens onze dank betuigen, niet alleen om de materiële, maar ook om de morele steun, die zij hiermede schonken, en de erin gelegen aanmoediging, verder te gaan op

de ingeslagen weg, gaarne tot ons devies maken!

Nieuwe leden:

Nico Dekker Zwolseweg 116 Deventer.

Marijke Bos, Verenigingsstraat 73 Utrecht.

Netty Grabrandt Kinkerstraat 214 I Amsterdam-West.

Ellen Post van der Waalstraat 67 Amsterdam-Oost.

Allen welkom in de Sjokgroep!!

Aan onze fotografen:

Het is gebleken, dat de Bonds-lantaarnplaatjes-collectie, die, zoals je weet, bij lezingen veel geëxploteerd wordt, een opvallende lacune vertonen, waar het om planten-sociologische onderwerpen gaat. Het is nu van groot belang, dat hier in wordt voorzien. De lezingen over Plan-sociologie zullen daar veel aan winnen, terwijl verder ook voor algemene plantenlezingen van die plaatjes gebruik gemaakt zal worden.

De bedoeling is, dat je foto's maakt van karakteristieke vegetatie-beelden, bijv.: Silenetum, Galieto-festucetum, Salixstruweel met Bromion-en bos-soorten, Salicornia-weide, schor met Statice, Obione, slenkranden met artemisia en Obione, Festuceto-Armerietum, Schoenetum, Molinietum, Dijkbeemden, Ericum, Corynephorietum, Phragmition-en Magnocaricion-gordels, Myriophylleto-Nupharetum, Stratiotes-Hydrocharis-ass., Typische bos en kruidlaag foto's van Querceto-Carpinetum, Querceto-betuletum, etc. Je ziet, onderwerpen in overvloed!!!! Je wordt nu verzocht, de negatieven op te zenden naar Johan Dijk, die ze op bruikbaarheid keurt, waarna je óf je negatief geretourneerd, ófwel als vergoeding per negatief 7 cent ontvangt + vergoeding porto. De bond fabriceert dan verder de lantaarnplaatjes.

Verder worden kleinbeeld-kleuren-kamera-bezitters opgewekt, zich te wijden aan de fotografie van duinplanten. Zij worden verzocht, zich met Johan Dijk in verbinding te stellen. Je ziet, er valt heel wat werk te doen. Ga aan de slag; je bewijst er de plantensociologie, de planten-studie in het algemeen en last not least, de Bond een grote dienst mee. (Hier is je kans om een onsterfelijke naam te krijgen-Red.).